

Centre Penitenciari Mas
D'Enric

Guadalupe Ortega, Joan
Lozano i Anna Osanz

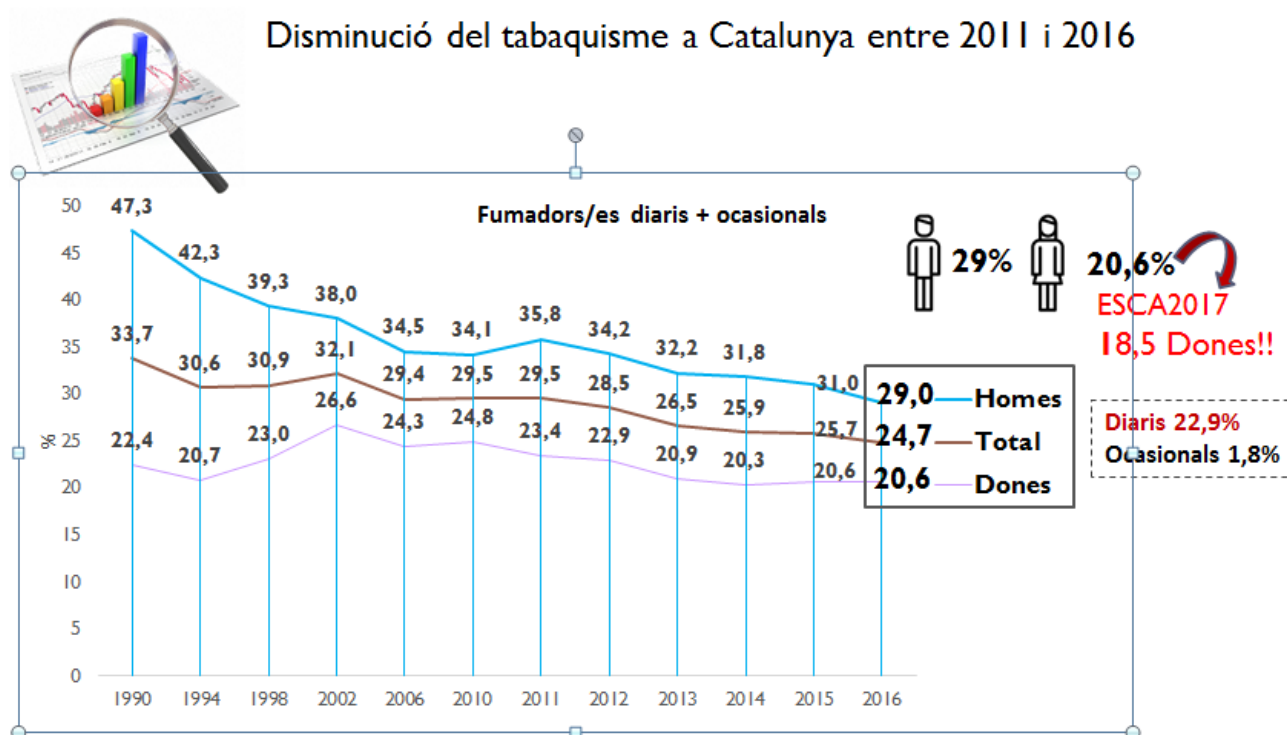

[El tabaquisme en població de centre penitenciari]

PROBLEMA O OPORTUNITAT?

En els últims anys, en població general, ha hagut una clara disminució del tabaquisme. La llei del 28/2005 i la seva posterior reforma (Llei 42/2010), han jugat un paper decisiu en aquesta lluita.

A Catalunya el percentatge de població fumadora de manera diària és del **22,9%**. En aquest últim any ha hagut a més una baixada important en les dones: de 20,6 al 2016 a 18,5 en 2017).

Font: [Enquesta de salut de Catalunya \(ESCA\)](#)

Quina és la prevalença als centres penitenciaris (CP)?

Aquest descens del tabaquisme no ha estat igual en tots els segments de la població. En població dels centres penitenciaris és tres o quatre vegades major la prevalença del tabac que en població general.

Prevalença de tabaquisme en centres penitenciaris: 64-90%

El tabac és la substància psicoactiva més àmpliament utilitzada entre els interns dels CP, amb tasses de prevalença que van des de 64 a més del 90% depenent del país i l'entorn.

Hi ha evidència de que molts reclusos desitgen deixar de fumar (més del 60%)

La combinació de:

- 1-Alta prevalença de tabaquisme
- 2-Alt interès en deixar de fumar
- 3-Problemes de salut relacionats amb consum de tabac
- 4- Períodes d'empresonament

ofereixen una **oportunitat important per proporcionar una gama d'intervencions i poder avaluar l'eficàcia de les intervencions.**

S'ha treballat molt per determinar les mesures apropiades de consum de tabac per a la població en general, però, no està clar si aquest treball és generalitzable a l'entorn penitenciari on hi ha unes característiques específiques i polítiques que limiten el consum de tabac como mesura protectora de la salut, en tractar-se d'un centre residencial compartit.

Quines són les característiques específiques en aquesta població?

Ens podem trobar amb dificultats específiques, moltes relacionades amb **creences...**

- ▶ Major acceptació social del consum de tabac
- ▶ Es dona una facilitat de consum que no es fa amb altres drogues: preus reduïts del tabac (marca pròpia "Coburn")
- ▶ Valor menys prioritari que altres problemes de salut o altres consums
- ▶ Ajuda a fer front a la privacitat de la llibertat: l'avorriment, la privació, l'estrès, ansietat, etc.
- ▶ Moneda de canvi o "valor d'intercanvi"
- ▶ Baix nivell d'accés previ i posterior a l'atenció primària.
- ▶ Abús d'altres drogues (alcohol i altres)
- ▶ Major prevalença de malalties mentals
- ▶ Altres comportaments no saludables, no consciència de salut
- ▶ Major permissivitat des de les institucions (baix control del compliment de la llei)

I també, podem trobar oportunitats...

- ▶ Major prevalença de problemes mèdics que poden motivar a fer un intent.
- ▶ Molts tenen interès en deixar de fumar
- ▶ Salaris baixos en relació al cost del tabac que a més poden implicar consums erràtics (major ansietat). Estalviar diners.
- ▶ Polítiques protectores “espais sense fum” a dins de la presó.
- ▶ Es poden potenciar i oferir activitats que serveixin de distracció
- ▶ Possibilitat de seguiment
- ▶ Possibilitat de polítiques que premiïn als no fumadors
- ▶ Campanyes per incentivar la cessació
- ▶ **Temps per aprofitar/invertir!**

Què es podria fer?

Podem començar explorant la situació per comprendre els patrons d'ús

Monitoritzar el consum de tabac

- ▶ Edat/sexe/país origen
- ▶ Nivell estudis
- ▶ Consum de tabac abans de l'ingrés
- ▶ Consum de tabac durant l'ingrés.
- ▶ Tipus de tabac (cigarretes, puros, pipa, rapè, tabac de mastegar, cigarretes electròniques, etc.)
- ▶ Quantitat de cig./dia o altres tipus de tabac.
- ▶ Mai ha fumat/exfumadors/Fumadors diari/ocasional
- ▶ Edat inici
- ▶ Intents previs per deixar de fumar
- ▶ Motivació/Confiança
- ▶ Vol deixar de fumar?

Setmana Sense Fum 2018

[Enllaç al web](#)

[Enquestes](#)

Avaluar posteriorment l'eficàcia de les intervencions que tenim per a població general per tal d'anar. Tenint en compte que qualsevol estratègia haurà de tenir en compte alguns dels aspectes més específics:

- ▶ Mitigar l'estrès i l'avorriment
- ▶ Incloure la millora de l'accés a les instal·lacions del gimnàs o activitats esportives.
- ▶ Recompenses als no fumadors
- ▶ Educació per facilitar canvis de comportament
- ▶ Formació/assessorament per al personal
- ▶ Ajuda individualitzada/ajuda grupal
- ▶ Continuitat de l'atenció fora de la presó.
- ▶ Implementar campanyes a la presó, com la de la Setmana Sense Fum.
- ▶ Finançament tractament (podria tenir opcions temporals, durant el mes de maig i juny, o part del tractament...)

Llei tabac en centres penitenciaris

b) Se modifica el segundo párrafo de la disposición adicional sexta, que queda redactado del siguiente modo

“Els establiments penitenciaris poden deixar fumar als interns en les zones exteriors a l'aire lliure, o bé en una sala tancada habilitada, que haurà d'estar deguda i visiblement senyalitzada i ha de tenir ventilació independent”

Alguns enllaços a bibliografia:

- [Tobacco-use-in-prison-settings-a-need-for-policy.en.es.pdf](#)
- [Conklin, Lincoln y Tuthill, 2000](#)
- [Cropsey, Eldridge, y Ladner, 2004](#)
- [Comisión Nacional de Atención de Salud Correccional, 2001](#).
- [Cropsey et al., 2004](#)
- [Cropsey K, Eldridge GD, Ladner T. Fumar entre mujeres prisioneras: una epidemia de salud pública ignorada. Comportamientos adictivos. 2004; 29 : 425-431.](#)
- [Autoconocimiento de la salud y comportamientos previos de salud de reclusos correccionales recién admitidos. TJ Conklin, T Lincoln, RW Tuthill. Am J Public Health. 2000 Dic; 90 \(12\): 1939-1941.PMCID: PMC1446449: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1446449/](#)
- [Hammett TM, Gaiter JL, Crawford C. Llegar a poblaciones en grave riesgo: intervenciones de salud en entornos de justicia penal. Salud Educ Behav. 1998 Feb; 25 \(1\): 99-120. \[PubMed \]: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/9474502.](#)